

C-705/23. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2023. november 17.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Landgericht Düsseldorf (Németország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. november 2.

Felperes és fellebbező:

Flightright GmbH

Alperes és a fellebbezési eljárásban ellenérdekű fél:

Condor Flugdienst GmbH

[omissis] [ügyiratszám]

Landgericht Düsseldorf (düsseldorfi regionális bíróság, Németország)

Végzés

A Flightright GmbH, [omissis] Berlin,

felperes és fellebbező,

[omissis]:

és

a Condor Flugdienst GmbH, [omissis] Neu-Isenburg,

alperes és a fellebbezési eljárásban ellenérdekű fél,

[omissis]:

között folyamatban lévő jogvitában

a Landgericht Düsseldorf (düsseldorfi regionális bíróság) huszonkettedik polgári tanácsa

2023. november 2-án

[omissis]

a következőképpen határozott:

Az eljárást felfüggeszti.

Az EUMSZ 267. cikk első bekezdésének b) pontja és harmadik bekezdése alapján az uniós jog értelmezése céljából a következő kérdést terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

Úgy kell-e értelmezni a 261/2004/EK rendelet 4. cikkét, hogy akkor is megvalósul az utas beszállásának a légi fuvarozó általi visszautasítása a beszállás előzetes visszautasítása formájában, ha az utazásszervező arról tájékoztatja az utast átfoglalási értesítés útján, hogy a járatot törölték, a légi fuvarozó azonban egyáltalán nem törölte a járatot, és azt ténylegesen is megfelelően teljesíti?

Indokolás:

I.

A felperes átruházott jogok alapján kártalanítást követel az alperestől két utas beszállásának visszautasítása miatt.

[omissis] és [omissis] utasok (a továbbiakban: engedményezők) egy utazásszervezőn keresztül Fuerteventurára szóló utazási csomagot foglaltak le a 2020. július 18-tól 2020. július 30-ig terjedő időszakra. Az utazási csomag a Düsseldorf és Fuerteventura között oda-vissza történő légi szállítást is magában foglalta. A járatokat az alperesnek kellett üzemeltetnie. Az engedményezőket arról tájékoztatta utazásszervezőjük, hogy a 2020. július 18-i odafelé tartó járatot (járatszám: DE 1456) törölték. Az engedményezőket átfoglalták egy 2020. július 20-i járatra (járatszám: szintén DE 1456). Az engedményezők azt állítják, hogy az utazásszervező erről csak nyolc nappal az indulás időpontja előtt tájékoztatta őket. Az alperes ezt összességében vitatta. A 2020. július 18-i eredeti járatot vitathatatlanul nem törölte, hanem megfelelően teljesítette. Az utazásszervező általi értesítés miatt azonban az engedményezők nem jelentek meg a repülőtéren 2020. július 18-án, hanem csak 2020. július 20-án érkeztek oda.

Az engedményezők átruházták követeléseiket a felperesre. A felperes keresetet indított az Amtsgericht Düsseldorf (düsseldorfi helyi bíróság, Németország) előtt összesen 800,00 euró összegű kártalanítás megfizetése iránt a 261/2004/EK rendeletnek a BGB (polgári törvénykönyv) 398. §-ával összefüggésben

értelmezett 4. cikkének (3) bekezdése és 7. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján.

A felperes arra hivatkozik, hogy az alperes felelős az utazásszervező magatartásáért. E tekintetben a beszállás alperes általi előzetes visszautasításából kell kiindulni, amelyből az érvényesített követelések erednek. Az alperes úgy véli, hogy a jelen esetben nincs szó visszautasított beszállásról. A visszautasított beszállás a légi fuvarozó magatartását feltételezi. A jelen esetben azonban az utazásszervező értesítette az engedményezőket. A járatot ezenfelül megfelelően teljesítette.

Az Amtsgericht Düsseldorf (düsseldorfi helyi bíróság) előtti elsőfokú eljárásban [omissis] a keresetet elutasító mulasztási ítélet született. A felperes panaszt nyújtott be ezzel szemben. 2022. november 3-i ítéletével [omissis] az Amtsgericht Düsseldorf (düsseldorfi helyi bíróság) fenntartotta a keresetet elutasító mulasztási ítéletet.

A felperes [omissis] fellebbezést nyújtott be ezen ítélettel szemben. [omissis]

II.

[A felperes] fellebbezésének sikere attól a fent megfogalmazott kérdéstől függ, hogy a 261/2004/EK rendelet 4. cikke értelmében vett visszautasított beszállásnak minősülhet-e a beszállásnak az utazásszervező átfoglalási értesítése, illetve törlési értesítése útján történő előzetes visszautasítása is. E kérdést eddig sem az uniós bíróságok, sem a legfelsőbb bíróságok nem tisztázták.

Részletesen:

1.

Ha a fenti kérdésre igenlő választ kell adni, akkor a felperes a jelen esetben átruházott jogok alapján 800 euró összegű kártalanításra jogosult a 261/2004/EK rendelet 4. cikkének (3) bekezdése és 7. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján. A kérdés tehát a meghozandó határozat szempontjából releváns.

a)

Különösen nem hivatkoztak a felek a 261/2004/EK rendelet 2. cikke j) pontjának utolsó tagmondata értelmében vett, a beszállás visszautasítását igazoló indokokra, és ilyen indokok egyébként sem állapíthatók meg. A 261/2004/EK rendelet 5. cikke (1) bekezdése c) pontja i–iii. alpontjának analógia útján történő alkalmazása sem jöhet szóba a 261/2004/EK rendelet 4. cikkének (3) bekezdése és 7. cikke szerinti, visszautasított beszállás miatti igényekkel összefüggésben (lásd: a Bíróság 2023. október 26-i ítélete, C-238/22, [omissis] 40. és azt követő pontok). Következésképpen nem kell tisztázni azt a kérdést, hogy az engedményezőket már több mint nyolc nappal a járat időpontja előtt tájékoztatták-e az átfoglalásról.

b)

Amennyiben az alperes először a fellebbezési eljárásban vitatta, hogy az engedményezők a 261/2004/EK rendelet 3. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett megerősített helyfoglalással rendelkeztek, ez végeredményben alighanem irreleváns. Egyrészt a fellebbezési eljárásban nem hivatkozhat erre [omissis]. Másrészt az eljáró bírósági tanács álláspontja szerint a 2020. június 26-i „utalványok” (K1. melléklet), a 2020. július 9-i utazás-visszaigazolás és számla (K2. melléklet), valamint az átfoglalási értesítés (K2. melléklet) együttes vizsgálatából az következik, hogy az engedményezők eredetileg az utazásszervező által megerősített helyfoglalással rendelkeztek a 2020. július 18-i DE 1456 számú járaton.

Amint azt a Bíróság a 2021. december 21-i AD és társai kontra Corendon Airline és társai ítéletben (C-146/20, C-188/20, C-196/20 és C-270/20) megállapította, az utas akkor is a 261/2004/EK rendelet 3. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett „megerősített helyfoglalással” rendelkezik a 261/2004/EK rendelet 2. cikke g) pontjának második esetköre értelmében vett „más [...] igazolás” formájában, ha a vele szerződéses jogviszonyban álló utazásszervező olyan dokumentumot ad neki, amelyben az utasnak egy konkrét, indulási és érkezési hellyel, indulási és érkezési időponttal, valamint járatszámmal meghatározott légi járatral történő szállítására vállalnak kötelezettséget, még abban az esetben is, ha az utazásszervező nem kapott megerősítést az érintett légi fuvarozótól a járat indulási és érkezési időpontjára vonatkozóan, minek körében a nemzeti bíróságok feladata annak vizsgálata, hogy az utazásszervező dokumentuma a konkrét esetben „más [...] igazolásnak” minősül-e, különös tekintettel arra, hogy a megadott menetrendet „ideiglenes menetrendként” tüntetik-e fel (lásd: a Bíróság 2021. december 21-i AD és társai kontra Corendon Airline és társai ítélete, C-146/20, C-188/20, C-196/20 és C-270/20, [omissis] 43., valamint 50. és azt követő pont). A 2020. június 26-i „utalványok” (K1. melléklet) a járatszámmal, a járat időpontjával és a repülési időpontokkal meghatározzák a 2020. július 18-i járatot. A kötelező erővel kapcsolatos korlátozások nem állapíthatók meg. Az „utalványként” történő megjelölés sem bír jelentőséggel. Ez a megjelölés megfelel a „voucher” megjelölésnek. Az igazolást nem kell feltétlenül „foglalási visszaigazolásaként” megjelölni. Az sem állapítható meg, hogy nem kötelező lehetőségről vagy hasonlóról lenne szó. Az alperes állításaival ellentétben a 2020. július 9-i foglalási visszaigazolásból és számlából nem tűnik ki, hogy az engedményezők sohasem rendelkeztek helyfoglalással a 2020. július 18-i DE 1456 számú járaton, hanem a helyfoglalás eleve csak a 2020. július 20-i DE 1456 számú járatra vonatkozott. A jobb felső sarokban ugyanis a következők szerepelnek: „2020. július 9-i helyfoglalás/módosítás”. Ezenkívül az átfoglalási értesítés szövege („Lefoglalt járatait törlés miatt már nem tudjuk biztosítani 2020. július 18-án, illetve 2020. július 30-án. Tisztában vagyunk azzal, hogy ez a hír csalódást okoz Önnek. Elnézését kérjük az ezzel járó kellemetlenségekért. Alternatívaként a következő járatokra tudunk helyet foglalni Önnek azonos áron”) szintén egy korábban már biztosan lefoglalt 2020. július 18-i csatlakozó járat mellett szó.

2.

Ezenkívül azt a kérdést, hogy a 261/2004/EK rendelet 4. cikke értelmében vett visszautasított beszállásnak minősülhet-e a beszállásnak az utazásszervező átfoglalási értesítése, illetve törlési értesítése útján történő előzetes visszautasítása is, eddig sem az uniós bíróságok, sem a legfelsőbb bíróságok nem tisztázták.

a)

2008. október 7-i végzésével a BGH (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) már a Bíróság elé terjesztette a fent említett kérdést az EUMSZ 267. cikk szerinti előzetes döntéshozatal iránti kérelem útján (lásd: a BGH [szövetségi legfelsőbb bíróság] 2008. október 7-i előzetes döntéshozatalra utaló végzése, X ZR 96/06, NJW 2009, 285. o.). Az eljárást a jogvita okafoyottá válása miatt törölték a Bíróság nyilvántartásából.

b)

[omissis] [nemzeti ítélkezési gyakorlat]

3.

Az eljáró bírósági tanács véleménye szerint a kérdésre alighanem igenlő választ kell adni.

Az igenlő válasz mellett szólhat, hogy az aktív formában megfogalmazott francia és spanyol nyelvi változattól eltérően, amelyek szerint kifejezetten az üzemeltető légitársaság utasítja vissza az utasok repülőgépbe történő beszállását, számos más nyelvi változat (például az angol, a svéd, a holland, a dán, az olasz, a portugál és a német változat is) passzív formában megfogalmazott szövege nyitva hagyja azt a kérdést, hogy ki utasítja vissza a beszállást (lásd: a BGH [szövetségi legfelsőbb bíróság] 2008. október 7-i előzetes döntéshozatalra utaló végzése, X ZR 96/06, NJW 2009, 285., 286. o., 9. pont; 2015. március 17-i ítélete, X ZR 34/14, NJW 2015, 2181., 2184. o., 26. pont).

A jogalkotó arra irányuló szándéka, hogy a rendelet által biztosított védelmet az utazási csomag részét képező légi járatokra is kiterjessze, szintén úgy értékelhető, hogy a szervezett utazási forma keretében utazókat érintő átfoglalás annak megtagadását jelenti, hogy ezen utasokat a(z eredetileg) lefoglalt járattal szállítsák el. Ezenfelül figyelembe kell venni, hogy az átfoglaláshoz hozzájárulását nem adó utas szemszögéből nézve az átfoglalás annak megtagadásával esik egy tekintet alá, hogy őt az eredetileg tervezett járattal szállítsák el. Az átfoglalás ennél fogva gondolatban az eredetileg tervezett járattal történő elszállítás megtagadására és egy új járatra történő helyfoglalásra bontható szét. Az átfoglalás bevonása a beszállás visszautasításának tényállásába ezért szükséges lehet annak érdekében, hogy az utazási csomag részét képező légi járat utasa védelmet élvezzen azzal szemben, hogy tőle a rendelet által biztosított védelmet azáltal vonják meg, hogy őt – egy menetrend szerinti járat utasával ellentétben – nem az utasfelvétel során

utasítják vissza, hanem helyfoglalását már ezt megelőzően egy másik járatra módosítják, mivel az utazási csomag részét képező légi járatok esetében a menetrend szerinti járatoknál gyakrabban látható már jó előre, hogy elegendő hely áll-e az utasfelvételnél várható valamennyi utas rendelkezésre vagy sem (lásd: a BGH [szövetségi legfelsőbb bíróság] 2008. október 7-i előzetes döntéshozatalra utaló végzése, X ZR 96/06, NJW 2009, 285., 286. o., 10. és azt követő pont).

További érvként a 261/2004/EK rendelet 3. cikke (2) bekezdésének b) pontjában foglalt rendelkezésre is hivatkozni lehet. E rendelkezés szerint a rendeletet akkor is alkalmazni kell, ha az utasokat arról a légi járatról, amelyre helyfoglalásuk volt, egy légi fuvarozó vagy utazásszervező – az októl függetlenül – átirányította egy másik járatra. Mivel tehát a rendeletet olyan esetekben is alkalmazni kell, amikor az utast az utazásszervező egy másik járatra „irányítja át”, mégpedig az októl függetlenül, ez amellet szólhat, hogy az utast ebben az esetben kártalanításhoz való jognak kell megilletnie visszautasított beszállás miatt. Másik járatra történő „átirányítás”, azaz átfoglalás esetén ugyanis előfordulhat, hogy sem törlésről, sem jelentős késésről nincs szó. Ebben az esetben kizárólag visszautasított beszállás jöhet szóba. Logikátlan lenne azonban, ha a jogalkotó először kifejezetten a rendelet hatálya alá vonná az ilyen helyzeteket, aztán viszont megtagadná az ebből eredő, visszautasított beszállás miatti kártalanításhoz való jogot. Másrészt a Bíróság már megállapította, hogy a 261/2004/EK rendelet 3. cikke (2) bekezdésének b) pontjából az következik, „hogy a 261/2004/[EK] rendelet többek között olyan helyzetben alkalmazandó, amikor a légi utast lefoglalt járatának törlését követően a légi fuvarozó átirányította egy, végső célállomására tartó átfoglalt járatra”. A Bíróság tehát mégis vonatkoztatja törlési helyzetekre ezt a szabályozást, de csak „többek között”.

Végül a Bíróság megállapította, hogy a 261/2004/EK rendelet 3. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett, konkrét járatinformációkat tartalmazó és a rendelet alkalmazandóságát megalapozó „megerősített helyfoglalást” az utazásszervező is adhat, mégpedig akkor is, ha az utazásszervező nem kapott megerősítést a légitársaságtól az érintett repülési időpontokra vonatkozóan, ha nem került tehát sor úgynevezett fedezetül szolgáló helyfoglalásra (lásd: a Bíróság 2021. december 21-i AD és társai kontra Corendon Airline és társai ítélete, C-146/20, C-188/20, C-196/20 és C-270/20, [omissis] 51. pont). A Bíróság ezt azzal indokolta, hogy a rendelet több rendelkezése az alkalmazása szempontjából nem tesz különbséget az utazásszervező és a légi fuvarozó között (így például a 261/2004/EK rendelet 3. cikke (2) bekezdése a) pontjának első franciabekezdése és 3. cikke (2) bekezdésének b) pontja). Ezenkívül ellentétes lenne a légi utasok magas szintű védelmének biztosítására irányuló, a rendelet (1) preambulumbekkezdésében foglalt célkitűzéssel annak megállapítása, hogy a helyfoglalást csak a légi fuvarozó erősítheti meg, és így az utasra hárul az utazásszervező által megadott információk ellenőrzése. A rendelet ugyanis e tekintetben azt célozza, hogy a légi fuvarozó vállalja annak kockázatát, hogy az utazásszervezők tevékenységük keretében pontatlan információkat nyújtanak az utasok számára. Ebben az összefüggésben az utas nem vesz részt a légi fuvarozó és az utazásszervező között fennálló jogviszonyban, és nem követelhető meg tőle,

hogy e tekintetben információkat szerezzen be (lásd: a Bíróság hivatkozott ítélete, 46. és azt követő pontok).

Ez a határozat átültethető lehet a jelen helyzetre, amelyben az utazásszervező „járatotrlés” miatt átfoglalta az utast. Adott esetben ugyanis e tekintetben is az üzemeltető légi fuvarozó és az utazásszervező azonos kezeléséből lehet kiindulni. Alighanem ellentétes lenne a 261/2004/EK rendelet magas szintű fogyasztóvédelem megteremtésére irányuló védelmi céljával, ha az utas nem hivatkozhatna a légi fuvarozóval szemben az utazásszervező általi átfoglalásra. Az utazásszervező általi átfoglalás a légi fuvarozó kockázatának a körébe sorolható. Ezenfelül, ha az üzemeltető légi fuvarozóval szemben már egy fedezetül szolgáló helyfoglalással nem fedezett foglalási visszaigazolásra is hivatkozni lehet, ennek *a fortiori* az utazásszervező általi átfoglalás formájában megvalósuló visszautasított beszállásra is vonatkoznia kell. Az utas ezenkívül a jelenlegihez hasonló esetekben sem tudja megbízhatóan megítélni, hogy a beszállás visszautasításának oka az utazásszervező vagy a légitársaság felelősségi körébe tartozik-e. Az ilyen átfoglalás a légitársaság általi túlfoglaláson vagy a légitársaság belső foglalási hibáin, de ugyanígy akár az utazásszervező által lekötött járatkontingensek elégtelen mennyiségén vagy az utazásszervező belső problémáin is alapulhat. Az utazásszervező által átfoglalt utas ezt sem megállapítani, sem befolyásolni nem tudja.

Mivel azonban e kérdést a Bíróság még nem tisztázta, és az eddigi ítélkezési gyakorlatából sem vezethető le a kérdésre adandó, teljes mértékben biztos válasz, indokolt az EUMSZ 267. cikk első bekezdésének b) pontja és harmadik bekezdése alapján eljárni.

III.

[omissis] [aláírások]

[omissis]

[aláírás-áttekintés]